

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITON JÄSENLEHTI

HINTA 5 E | NO 2'2013

ensika

VAKAUTTA MONENLAISEEN

väsymiseen

NAINEN SELVIÄÄ

väkivallasta

4

11

RAIJA
MÄÄTTÄ
SAI MIINA
SILLANPÄÄ
-MITALIN.

22

KANNEN KUVASSA ÄLVARI-PERHETYÖNTEKIJÄ SINI ULMANEN JA ASIAKASPERHEEN LAPSI (SELIN). KUVA: PAULA MYÖHÄNEN.

KUVA: PIA PAANANEN.

4

"PÄLLI
RÄJÄHTÄÄ", JOS
EN SAA APUA.

14

KAHVITAUOLLA
TIUKU PENNOLA
JA WIAM ELFADL.

kirjautuus!

IHASTUTTAVA
SEKAMELSKA
YKSITYISTÄ JA
YHTEISKUNNALLISTA.

sisältö:

- 4 **NAINEN SELVIÄÄ VÄKIVALLASTA**
TO KOKEMUSASIAANTUNTIJAA KERTOO, MITEN VÄKIVALLAN ALTA VOI NOUSTA VAIKUTTAMAAN.
- 11 **VAKAUTTA MONENLAISEEN VÄSYMISEEN**
ALVAREIDEN TYÖNKUVA ON LAAJA.
- 14 **KAHVITAUKO**
HYVIÄ HETKIÄ TURVAPAIKKAA HAKEVILLE VAUVAPERHEILLE.
- 15 **AJANKOHTAISTA**
- 16 **MINUN TYÖVIKKONI**
REISSUNAINEN TOIMISTOLLA.
- 18 **NAISTEN AUTTAMINEN VERSOO UUTTA**
VÄKIVALTATYÖ KEHITTYY KOKO AJAN.
- 21 **KOLUMNI**
MUUTETAAN NÄITÄ KOHTALOITA.
- 22 **JÄSENYHDISTYKSET**
- 26 **KIRJAUUTUDET**
ÄITIKORTTI –KIRJOITUKSIA LISÄÄNTYMISESTÄ MAHDOLLISUUKSIIEN RAJOISSA

Leenaa kiinnostti!

S.4

YLÄ-SAVON ENSI- JA TURVAKOTIYHDISTYS
RY:N VAPAAEHTOINEN, HALLITUKSEN
SIHTEERI LEENA VIITALA LUKI JO ENNALTA
ENSKAN 2/13.

"Vuoden toiminnassa mukana olleena olen saanut paljon uutta ajateltavaa.

Tässä lehdessä *Nainen selviää väkivallasta* puhutteli. Miten monelle väkivalta on enempi tai vähempi arkipäivää. Onneksi on ammattilaisia, jotka voivat auttaa milloin milläkin keinolla. Kuvataide on siinä hyvä – myös musiikki on hyvä purkautumiskeino."

enska N° 2' 2013

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenlehti
31. vuosikerta, ISSN-L 1799-8069, ISSN 1799-8069

Päätoimittaja: Ritva Karinsalo

Toimitussihteeri: Essi Lehtinen

Toimituskunta: Ritva Karinsalo, Essi Lehtinen, Salla Frisk, Mari Manninen, Mikko Savelainen, Katariina Suomu ja Kristina Sarivaara

Juttuideoita ja palaute toimitukseen:

essi.lehtinen@ensijaturvakotienliitto.fi

Ilmoitukset: Kirsti Kaleva

Ilmoitushinnat:

1/1 sivua 700 e | 1/2 sivua 500 e | 1/4 sivua 280 e

Tilaukset ja osoitemuutokset:

toimisto@ensijaturvakotienliitto.fi

Tilaushinta: 25 e / vuosi

Taitto ja ulkoasu: Rohkea Ruusu Oy

Painopaikka: Lönnberg Oy

Kannen kuva: Paula Myöhänen

www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/jasenlehti-enska/

ilmestymisaikataulu:

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

3/13 vk 23
4/13 vk 38
5/13 vk 47

PÄÄKIRJOITUS

Kuva: Niina Dodd

LUPAUS ON LUPAUS

Sain kunnian osallistua Suomen delegaatioissa YK:n Naisten asemaa käsittelevän komission istuntoon, jonka pääteema oli naisiin ja tyttöihin kohdistuvan kaikinainen väkivallan eliminointi. Istunto pidettiin New Yorkissa.

Kuulimme valtioiden virallisia lausuntoja siitä, mitä ne ovat jo tehneet naisten aseman parantamiseksi. Teemaseminaareissa ja kansalaisjärjestöjen rinnakkaisseminareissa kerrottiin koskettavia tarinoita ja tilastolukuja epäkohdista, jotka pitäisi korjata. Istunto päättyi yhteiseen julistukseen keinoista, joilla naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan vähentää ja suosituksiin seksuaaliterveyden edistämisestä. Istunnon slogan oli "Lupaus on lupaus" (A promise is a promise). Vaikka julistus ei olekaan sitova, sen uskotaan lisäävän painetta naisten aseman parantamiseksi.

Suomalaisesta turvakotityöstä voi olla maailmalla ylpeä. Turvakodit ovat kulkeneet pitkän matkan läheisissä suhteissaan väkivaltaa kokeneiden kansalaisten rinnalla. Järjestömme aktiiviset ja rohkeat naiset lähtivät liikkeelle äidin ja lapsen kriisistä yksilö- ja perhetasolta ja vuosien saatossa olemme alkaneet auttaa myös tekijää ja tukea yhä enemmän selviytymistä ja osallisuutta. Tässä numerossa järjestömme pitkäaikainen väkivaltatyön asiantuntija piirtää eteemme mielenkiintoisella tavalla kuvaa väkivaltatyön kolmesta aallosta yhteiskunnallisessa kontekstissa.

Nyt on tulossa uusi aalto. Viimeiset kymmenen vuotta Suomessa on tehty lukemattomia ohjelmia eri ministeriöiden johdolla naisiin kohdistuvan ja perheväkivallan torjumiseksi ja ehkäisemiseksi. On annettu toimintaohjeita kunnille väkivallan tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi. On kirjattu hallitusohjelmaan turvakotien lisäämisen tarve ja otettu sosiaalihuoltolain valmistelussa perheväkivallan aiheuttama tuen tarve erityiseen tarkasteluun.

Suomi on ratifioimassa EU:n yleissopimusta naisiin kohdistuvan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Onko nyt lupa odottaa konkreettisia tekoja? Jotta perheväkivallan ehkäiseminen voi käytännössä onnistua, tarvitsemme edelleen riittävän määrän turvakoteja ja niille pitkäjänteisen rahoituksen ja monipuolisia avopalveluja.

Ennen muuta meidän tulee ottaa väkivaltaa kokeneet kansalaiset kehittämistyöhön mukaan ja vahvistaa dialogia ammatillisen asiantuntijuuden ja kokemusasiantuntijuuden välillä. Siihen ei tarvita välttämättä budjettirahoitusta.

Ritva Karinsalo
toimitusjohtaja

Nainen selviää väkivallasta

10 NAISTA PUHUU VÄKIVALLASTA SELVIÄMISESTÄ. NAISET OVAT ELÄNEET SUHTEESSA VÄKIVALTAISEN MIEHEN KANSSA, SELVINNEET SIITÄ JA KÄYTTÄVÄT KOKEMAANSA NYT AUTTAAKSEEN MUITA. OMAN NÄKÖKULMANSA PUHEESEEN TUOVAT SELVIYTYMISESSÄ MUKANA OLLEET TYÖNTEKIJÄT.

SISÄLTÖ: Kokemusasiantuntijat, mm. Rauni Kortesanmi, Riitta Särkkä, Mona Valttonen ja Satu Voutilainen
TOIMITUS: Taina Keinänen ja Essi Lehtinen PIIRROKSET: Kokemusasiantuntijat KUVAT: Johanna Pohjavirta

PÄLLI RÄJÄHTÄÄ

NAPA JA NÄNNIT

MINÄ TIEDÄN

Naiset kokoontuvat Sipoossa koulutuskeskus Sopukassa muutama viikonloppuna. He piirtävät ja maalaavat voimapaperille kolme todellisen kokoista naista, jotka kuvaavat vaiheita, joita he ovat kokeneet sen jälkeen, kun päättivät, että väkivalta saa riittää.

Piirroksat kuvaavat naisen matkaa lamaantuneesta väkivallan kokijasta aktiiviseksi toimijaksi ja vaikuttajaksi, kokemusasiantuntijaksi. Työntekijät osallistuvat piirtämiseen samoin kuin ovat osallistuneet prosessiin.

Naiset antavat piirtämilleen hahmoille myös sanat suuhun: ne kertovat, mitä naiset ovat itse ajatelleet niissä väkivallasta selviämisen vaiheissa, joita piirroksat kuvaavat. He lisäävät kuviin vielä muiden ihmisten kommentteja heidän tilanteestaan, sellaisia merkityksellisiä lauseita, jotka ovat jääneet mieleen.

PAHVINAINEN

Hahmoja piirtäessään naiset luovat kuvan siitä, miten väkivaltaa kokeneen naisen voimaantuminen voi sujua. "Pahvinaiseksi" ristityn hahmon väkivallasta selviytymisen tarina voi, mutkia suoristaen, olla vaikka tällainen: "Nainen päätyy turvakodin kaut-

ta hakemaan apua yhdistyksestä. Yksilötapaamisessa työntekijällä ei olekaan valmiita vastauksia, vaan hän kuuntelee ja kysyy, mistä tuntuisi juuri nyt olevan apua. Pahvinaisesta tuntuu ensimmäistä kertaa, että häntä kuullaan, uskotaan ja ymmärretään. Työntekijän tukemana nainen muuttaa pois väkivaltaisesta suhteesta.

Yksilötapaamisen lisäksi työntekijä kertoo Pahvinaiselle vertaisjoukosta, joka kokoontuu kerran viikossa. Sinne voi tulla mukaan vain juomaan teetä, mitään muuta ei tarvitse. Nainen empii – hänellä on ryhmistä on aika karseita kokemuksia. Tämä ei nyt kuitenkaan kuulosta samalta. Saattaisihan sitä teetä mennäkin juomaan.

” JOS MINULLE NYT SATTUISI JOTAIN, AINAKIN NÄMÄ IHMISET AJATTELISIVAT MINUA.

” SILLOINHAN MINUN KOKEMUKSESTANI VOISI OLLA JOTAIN HYÖTYÄ!

Kestää pari viikkoa, ennen kuin Pahvinainen menee mukaan. Aluksi häntä jännittää aivan järkyttävästi, eikä hän ensimmäisinä kertoina sano oikein kenellekään paljonkaan. Muut kertovat omista kokemuksistaan teekuppien äärellä, mutta puhuvat paljon muustakin: lapsista, kavereista, telkkariohjelmista. Se tuntuu hyvältä. Pelkkä mukana oleminen tuntuu paremmalta kuin mikään pitkään aikaan.

– Jos minulle nyt sattuisi jotain, ainakin nämä ihmiset ajattelisivat minua ja miettivät, mitä minulle kuuluu, nainen ajattelee.

OMA ITSE HAHOOTTUU

Kuukausien kuluessa teetapaamisista tulee naiselle todella tärkeitä ja siellä käyvistä ihmisistä hyviä ystäviä. Oman tarinansa Pahvinainen jakaa muiden kanssa hiljalleen, osana teepöytäkeskusteluja. Helpotus on valtava, kun nainen ensimmäistä kertaa suunsa avatessaan huomaa, että muut ymmärtävät häntä täysin. Ei tarvitse selitellä. Joskus yksi sanakin riittää.

Tapaamisissa mukana oleva työntekijä nappaa välillä kiinni ongelmiin, joihin naiset nostavat esiin. Kun yksi naisista tulee neuvolasta puhisten sitä, miten vähän työntekijä tietää väkivallasta, pää-

tetään yksin tuumin tehdä tietoisu lähineuvolan työntekijöille. Kun on aika miettiä yhdistyksen seuraavan vuoden suunnitelmia, naiset kertovat, millaisia tapahtumia he haluaisivat yhdistyksen järjestävän.

Yksilötapaamisia Pahvinainen jatkaa edelleen ja niistä on valtavasti apua. Naiselle on kuitenkin uutta, että tapaamisissa ei ainoastaan käsitellä hänen tilannettaan. Työntekijällä on hänen auttamisensa lisäksi selvästi ajatus siitä, että Pahvinaisen kohtaamille asioille voi tehdä jotain. Kun nainen kertoo, miten poliisi oli reagoinut hänen haikiensa apua, työntekijä kysyy, asiaa hetken mietittyään, haluaisiko Pahvinainen, että he yhdessä yrittäisivät muuttaa tilannetta. Se tuntuu aluksi aika suurelta asialta, mutta hiljalleen nainen rohkaistuu.

– On kai parempi, jos minun jälkeeni edes joku säästyy kohtaamasta selästä. Silloinhan minun kokemuksistani voisi olla jotain hyötyä!

Pahvinaisen mieleen alkaa hiipiä tunne siitä, että hänkin voi vaikuttaa johonkin.

MINÄ TIEDÄN

Kahden vuoden kuluttua Pahvinainen toimii tehetkien ohjaajana työntekijän

työparina. Muut tehetkiin osallistuvat eivät ole halunneet ottaa ohjaajan vastuuta, mutta Pahvinainen valitsee näin. Nainen on ollut jo puolen vuoden ajan myös tukihenkilö toiselle väkivaltaa kokeneelle. Tuo toinen ei ole vielä uskaltanut hakemaan apua, mutta Pahvinainen on kärsivällinen. Hän tietää, että jo hänen olemassaolonsa auttaa. Pahvinainen saa työntekijältä toimiinsa työnohjauksellista tukea.

Pahvinainen haluaa vaikuttaa omien kokemustensa perusteella myös yhdistyksen toimintaan. Hänet valitaan yhdistyksen hallitukseen. Paikkakunnalla puhutaan paljon siitä, etteivät väkivaltaa kokeneet hae apua turvakodista.

Asiasta keskustellaan myös teetuokioissa ja nainen päättää yhdessä työntekijän kanssa ehdottaa yhdistykselle työryhmän perustamista pohtimaan sitä, kuinka turvakotipalvelut tavoittaisivat paremmin apua tarvitsevat ihmiset. Nyt työryhmään kuuluu Pahvinaisen lisäksi kaksi muuta kokemusasiantuntijaa. Työntekijät toteavat kokouksen päätteeksi, että oppivat kokemusasiantuntijoilta valtavan paljon. Kukapa muu paremmin tietäisi, miten apua tarvitsevat tavoitetaan.”

Pälli räjähtää

ENNEN AVUN HAKEMISTA

Nainen ajattelee

OLEN MITÄTÖN. En ole olemassa.

EN TUNNE ITSEÄNI! Itkettää! Sairasko? Hullu?

EN ILKEÄ KERTOJA KENELLEKÄÄN. En saa kertoa kenellekään. Mies suuttuisi.

OLEN AIVAN KIPSISSÄ. Jännitys on aina läsnä.

MIKSI KUKAAN EI USKO, että voin huonosti?!

ÄLÄ SÄÄLI MINUA, en minä ole tyhmä.

MIES PUHUU TEIDÄT PYÖRRYKSIIN, ja osoittaa, että minä se hullu olen.

APUA!! Mutta mistä?!

MULLEKO MIELIALALÄÄKITYS? Mulle diagnoosi: masentunut, uupunut, väsynyt ja herkkä, kun on pieniä lapsia?

Muut sanovat

TÄYTYY asennoitua toisin. (sukulainen)

KYLLÄ SE SIITÄ. (ystävä)

SE ON SELLAISTA migreenityypistä päänsärkyä.

Ota särkylääkettä! (lääkäri)

Ei OLE IHME, että teillä on noin vaikeaa, kun on niin monta lasta.

SINUN PITÄISI ANTAA enemmän aikaa miehellesi,

ettei se hermostu. (ulkopuolinen työntekijä)

HYVÄ ÄITI ei riko lasten kotia. (ex-anoppi)

ONKOHAN MEILLÄ NYT lääkitys kohdallaan?

(mielenterveystoimiston psykiatri)

Pälli räjähtää vieläkin

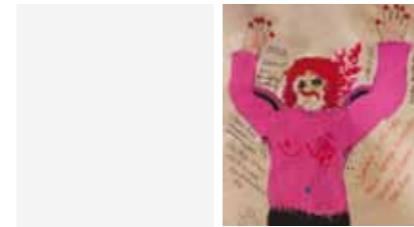
NAINEN HAKEE APUA

Nainen ajattelee

MEILLÄKÖ VÄKIVALTAA? Eihän mulla ole mustaa silmää eikä puukkoa rinnassa.
EN USKALLA LÄHTEÄ. En uskalla jäädä.
KUKA SANOISI MINULLE, että sinä selviät?

Muut sanovat

OLET TOSI ROHKEA. Se mitä koet, on väärin!!! Tahdon auttaa sinua. Saatatte olla vaarassa. (työntekijä)
TUO ON IHAN NORMAALI REAKTIO. (työntekijä)
SE, mistä nyt puhut, on todella tärkeää. En ole aikaisemmin törmännyt tuollaiseen tilanteeseen.
MITEN sä selvisit siitä? (työntekijä)
HEI, mä uskon sua! (työntekijä)
ON TOTTA, että systeemissä on paljon ongelmia. (työntekijä)
MIKÄ TÄSSÄ tilanteessa tuntuisi siltä, että auttaisi?
MITÄ MINÄ voin tehdä? (työntekijä)
JOS SE MÖRKÖ onkin sinun itsesi päässä? (poliisi)
KATSO NYT tätä miestä ja ole rehellinen. Voisiko hän mielestäsi koskaan lyödä ketään? (miehen asianajaja oikeudessa)
OLET "EI MITÄÄN"! Ruma, lihava, huono, mitätön, huono äiti, huora!!!! (ex-mies)
SINÄHÄN OLET ihan uupunut. Järjestämme teille kotipalvelun apua joka päivä, jotta ei tarvitse ottaa lapsia huostaan. Saat nyt toipua, autetaan. (työntekijä)
NÄYTTÄÄ SILTÄ, että sinä osaat hoitaa tosi hyvin tuota vauvaasi ja pyörittää suurperheen arkea. Voisit alkaa hoitamaan myös itseäsi. Jos et välitä itsestäsi, niin välitä edes lapsistasi. (työntekijä)

Napa ja männit

NAINEN ALKAA TAAS HAHMOTTA A ITSENSÄ

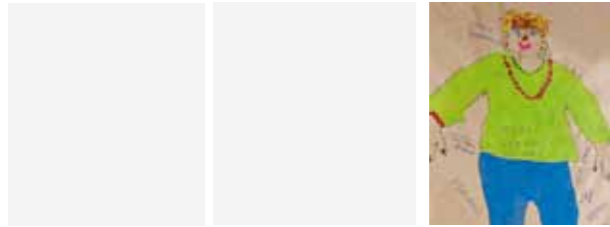
Nainen ajattelee

HELPOTUS! Uskallan puhua. Uskallan hakea apua. Saan apua.
USKALTAISIKOHAN pistää tämän puseron päälle?
EIKÖ KUKAAN ruvennut halveksimaan minua?
NISKA EI OLE ENÄÄ NIIN KIPEÄ, kun uskallan katsoa ihmisiä silmiin.
MINUSSA on voimaa!
ANTAKAA TILAA JA MAHDOLLISUUKSIA PUHUA, tulla kuulluksi, auttaa toisia, VAIKUTTAA.

Muut sanovat

SINÄ SELVIÄT, yhdessä me selvitään! Saat meiltä kaiken tuen ja avun. Rakastamme sinua! (äiti ja isä)
EN OLISI IKINÄ USKONUT, että teet minulle näin! (mies, kun lähdin)
KYLLÄ VAIMON PITÄÄ ANTAA ANTEEKSI! Jos x ei pyydä, minä pyydän hänen puolestaan. Silloinhan asiat on sovittu, ja palaatte lasten kanssa kotiin. Unohda nyt ne ikävyydet ja jatkatte normaalia elämää. (ex-anoppi)
VOI SINUN lapsiparat ja heidän pilattu elämänsä... (ammatillaiset)
MITÄ VIRANOMAISTEN pitää tietää ja ymmärtää voidakseen olla avuksi?! (työntekijä)
"VOI EI! Ei tuo ole vielä kykenevä ryhmään ohjaajapariksi. Ei jaks kuunnella, kun oma tarina vaatii vielä liikaa tilaa. Mitä minä teen?" (työntekijä)
MITEN MINÄ saan työkaverit kokemusasiantuntijuuden näkemiseen ja käyttämiseen mukaan? (työntekijä)
OOT SÄ AJATELLUT, mihin sinä tarvitset tätä uhrikokemusta? (ulkop. työntekijä)

Minä tiedän

NAINEN VAHVISTUU

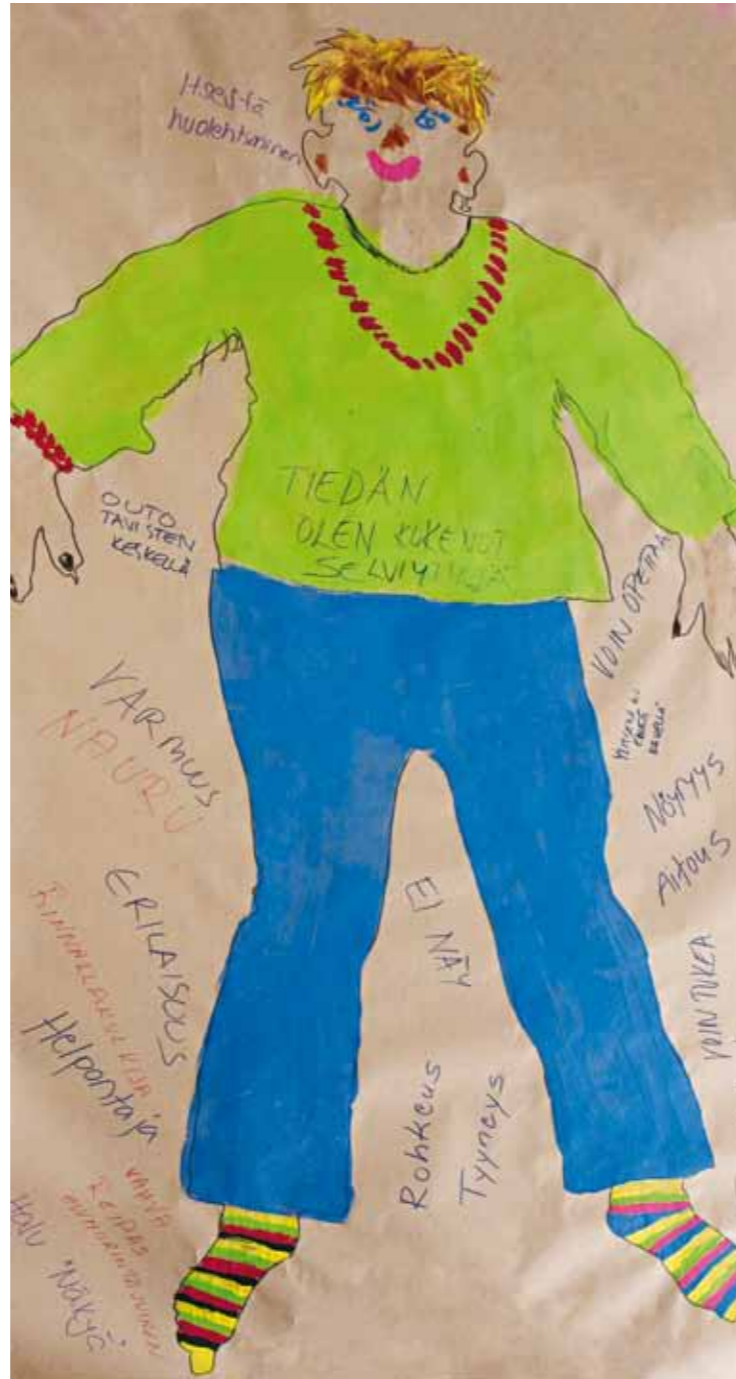
Nainen ajattelee

JOSKUS TUNTUU SILTÄ, että olen ihan normaali. Tai jotain aivan uutta, sellaista, mitä en ole koskaan ollut! YMMÄRRÄN, minut on raiskattu, pakotettu seksiin, haukuttu huoraksi. Terapeutti, sinä annat minulle luvan kuunnella itseäni.

SAMAN EI TARVITSE jatkaa sukupolvelta toiselle. KUULIJAT ITKEE... Minähän kerron vain meidän elämästä, meidän arjesta.

TUNNEN ITSENI "viisaammaksi" kuin "tavan" ihmiset. ENÄÄ ei tarvitse jännittää.

MINÄ OLEN aina ollut minä. Olen vain ollut piilossa, pelon vuoksi. Lapsuuden väkivalta ei ole ollut minun syy! Wow! MÄ ELÄN!

Muut sanovat

MITEN tämä kannattaisi tehdä? (työntekijä)

OLEN ylpeä sinusta (äiti)

ON ASIOITA, joita minä ammattilaisena en kerta kaikkiaan voi tehdä, koska en ole kokenut, vain lukenut... Tai en ole edes lukenut, tai osannut kuvitella. (työntekijä)

EIHÄN SE (VÄKIVALTA) näy päälle päin sinusta. (tuttava)

HIENO, kun uskallat puhua asiasta! (täti)

Sini Ulmanen ja asiakasperheen koululaisen rauhallinen hetki.

Sini Ulmanen ja Niina Neuvonen tulevat perheen kotiin.

Vakautta monenlaiseen näsytymiseen

"JOKOS LÄKSYT ON TEHTY," KYSÄISEE ALVARI-PERHETYÖNTEKIJÄ SINI ULMANEN SAAPUESSAAN JUVALAISPERHEESEEN. HETKEÄ MYÖHEMMIN HÄN LAITTAU RUOKAA PERHEEN ÄIDIN KANSSA. TÄTÄ PERHETYÖNTEKIJÄ TEKEE. ON MUKANA PERHEEN ARJESSA, AUTTAA ASIOIDEN ETEENPÄIN VIEMISESSÄ JA ELÄMÄN SELKIITYMISESSÄ.

TEKSTI: Jaana Matikainen Kuvat: Paula Myöhänen

Alvareiden työnkuva on laaja. Välillä työntekijät tekevät kotitöitä perheen kanssa, joskus leikkivät lasten kanssa. Toisinaan taas kuljettavat aikuisia tai lapsia asioille: kirkonkylän taajaman ulkopuolella asuvien on melko hankala lähteä ilman autoa edes lääkäriin, puhumattakaan virkistäytymisreissusta.

Suurimmassa roolissa työssä ovat kuitenkin keskustelut vanhempien ja koko perheen kanssa. Läsnäolo arjessa antaa siihen luontevia tilaisuuksia. – Joskus parhaat keskustelut käydään juuri automatkalla, kertoo **Sini Ulmanen**.

Tärkeä osa hänen työstään on sosiaalista kuntoutusta, jota tehdään perheen kanssa osallistavalla otteella. Tällä hetkellä Sini ja hänen työparinsa **Niina Neuvonen** työskentelevät Juvalla

kahdeksan perheen kanssa. Perheissä käydään "alvariinsa" eli kerran tai pari viikossa. Yleensä perhetyöntekijät ovat paikalla pari tuntia. Toisinaan riittää, että paikalla käy työparista vain toinen.

– Apuamme saatetaan tarvita esimerkiksi aamuisin, jos lapsella tai nuorella on ongelmia kouluun lähtemisen kanssa. Me kuuntelemme aidosti, millaista apua tarvitaan ja elämme tilanteen mukaan, kertoo Sini.

”

Me tuomme perheen kanssa käytävissä keskusteluissa aina esiin lasten näkökulmia ja muistutamme, ettei väkivalta ole oikeutettua. Keskusteluja käydään istunnoissa ja arkisia asioita tehdessä. **Lasten kanssa tilannetta puretaan leikkien ja pelien avulla.**

ARJEN ON RULLATTAVA

Yleisimmin perhetyöntekijöitä tarvitaan vanhempien mielenterveysongelmien, masentuneisuuden, vakavan sairauden tai yleisen jaksamattomuuden takia. Vanhemmat ovat usein kokeneet myös eron. Perheväkivaltaankin alvarit törmäävät.

– Perheet hakevat apua yleensä muista syistä ja väkivalta, olipa se fyysistä tai henkistä, saattaa ilmetä matkan varrella. Siinäkin tilanteessa meidän tehtävämme on vakauttaa arkea, jotta elämä jatkuisi lasten kannalta mahdollisimman normaalisti.

Akuutissa tilanteessa korostuu Sinin mukaan konkretia. Perhetyöntekijä voi joutua siivoamaan jälkiä ja valvomaan, että läksyt tulee tehtyä ja kouluun lähdettyä. Tarvittaessa alvarit hankkivat myös kriisiapua. He tekevät yhteistyötä mikkililäisen VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry:n kanssa.

– Me tuomme perheen kanssa käytävissä keskusteluissa aina esiin lasten näkökulmia ja muistutamme, ettei väkivalta ole oikeutettua. Keskusteluja

käydään istunnoissa ja arkisia asioita tehdessä. Lasten kanssa tilannetta puretaan leikkien ja pelien avulla.

UUSIA KOKEMUKSIA

Vaikka alvareiden kanssa käydään läpi rankkoja elämäntilanteita, arkeen yritetään löytää myös iloa.

– Lapsista voidaan koota pieni ryhmä samalta paikkakunnalta ja käydä yhdessä vaikka keilaamassa tai uimahallissa. Ne ovat kokemuksia, joihin perheillä ei ehkä olisi muuten varaa tai mahdollisuutta.

Elämys on myös Juvan kirkonkylällä, kunnan tiloissa, pidetty yökylä. Sellainen järjestetään isommalle lapsijoukole pari kertaa vuodessa. Joskus yökylä räätälöidään yhden perheen lapsille, jotta vanhemmat voivat levätä.

– Monilla ei ole sukua tai läheisten verkostoa ympärillään. Me emme voi yhdistyksenä antaa kaikkea, mutta vapaaehtoistoimintaa kehittämällä meistä voisi olla vielä nykyistä enemmän apua, uskoo Sini.

Hänen haaveensa on koota asiakasperheiden äideistä vertaistukiryhmiä. Idea on, että ryhmä kokoontuisi mukavan tekemisen merkeissä neutraalissa ympäristössä, eikä siellä tarvitsisi välttämättä avautua omasta tilanteestaan, ellei niin halua.

Mieskaveritoiminnankin aloittamiseksi on otettu ensimmäisiä askeleita. Yksinhuoltajaäideillä on selkeä toive saada lapselleen miespuolinen kaveri: mies osaa esimerkiksi rassata mopoa nuoren kanssa paremmin kuin äiti tai naispuolinen alvari, jotka osaavat lähinnä vain olla kiinnostuneita aiheesta.

Sini Ulmasen mielestä kaikki keinot, joilla perheitä voidaan auttaa, ovat tervetulleita ja kokeilemisen arvoisia.

– Työskentely lähtee siitä, että perhe on valmis ottamaan apua vastaan. Monelle on ollut helpotus huomata, että me emme ole viranomaisia, vaan työskentelemme yhdistyksen palkkalistoilla, sanoo Sini.

Palkitsevinta työ on hänen mielestään silloin, kun perhe toteaa: ”Ei me oikeastaan taideta teitä enää tarvita.”

Alvari-perhetyö on erityisesti lastensuojeluperheiden tarpeisiin kehitetty kotiin annettavan työn malli, jossa terapeutin auttaminen tapahtuu tekemällä arkisia asioita yhdessä perheen kanssa. Työn tavoitteet asettavat aina perhe, kunnan sosiaalityöntekijä ja Alvari-perhetyöntekijät yhdessä. Kotona tehtävän työn lisäksi työhön kuuluvat sosiaalinen kuntoutus ja työn arviointi kolmen kuukauden välein.

Asiakassuhteet kestävät yleensä vuodesta kahteen. Kunnat hankkivat palvelua ostopalveluna. Joroisissa, Varkaudessa, Juvalla, Leppävirralla ja Rantasalmella Alvari-perhetyöstä vastaa Lapsen Kengissä ry. Sillä on kaksi työntekijää kussakin kunnassa ja toiminnanjohtaja **Pirkko Huopalainen** Joroisissa.

Hyviä hetkiä vastaanottokeskuksiin

Tiuku ja Wiam tauolla.

WIAM ELFADI JA TIUKU PENNOLA, MITEN TYÖSSÄNNE AUTATTE TURVAPAIKANHAKIJOITA?

– Yritämme tuoda vauvat ja pienet lapset näkyviksi vanhemmilleen ja työntekijöille.

– Tuemme perheitä ja yritämme antaa vastaanottokeskusten työntekijöille välineitä perheiden tukemiseen.

MITÄ TOIVOTTE, ETTÄ SAATTE AIKAAN TÄNÄ KEVÄÄNÄ?

– Yritämme saada äidit ja isät huomaamaan lapsen nyt. Nykyhetken pysähtyminen voi olla heille vaikeaa.

– Meillä on kaksi ryhmää, jotka jatkuvat juhannukseen asti. Toivomme, että ryhmiin osallistuu mahdollisimman paljon äitejä, isiä ja lapsia.

MIKÄ VAIKEUTTAA TYÖSKENTELYÄ VASTAANOTTOKESKUKSISSA?

– Asiakkaiden vaihtuminen on haaste. Helsingin seudun vastaanottokeskukset ovat niin sanottuja transit-keskuksia, joista jatketaan muualle maahan.

– Välillä yhteisen kielen puuttuminen tuottaa hankaluuksia.

– Ja keskusten toiminnalla on tiukat raamit, joissa on vain vähän liikkumavaraa vauvan huomioimiselle.

MITEN PERHEIDEN KANSSA VOI TEHDÄ TYÖTÄ, KUN IHMISET ASUVAT KESKUKSISSA VAIN LYHYEN AJAN?

– Jokainen kohtaaminen on merkityksellinen. Ajatteleme, että voimme antaa joka kerta jotain, joka siirtyy mukana eteenpäin, toiseen vastaanottokeskukseen tai kotimaahan.

– Suunnitelmia ryhmissä on muutettava hyvin joustavasti, kertoo Wiam.

MILLÄ KIELELLÄ TOIMITTE ÄITIEN JA LASTEN KANSSA?

– Englanniksi. Meillä on ollut niin hyvä tuuri, että lähes kaikki ovat osanneet sitä. Yhdellä asiakkaalla on ollut tulkki, kertoo Tiuku.

MITÄ VANHEMMAT SANOVAT TYÖSTÄNNE?

– Me keräämme palautetta hymiönaamoilla, kritiikkiä ei ole vielä tullut. Samat ihmiset tulevat ryhmään aina uudelleen.

– Vauvahieronta ja vauvojen rentoutus ovat erityisesti olleet vanhempien mieleen.

MISTÄ HAAVEILLETTE?

– Vastaanottokeskuksen perheosastosta, jossa lapset otettaisiin erityisesti huomioon.

JUOTTEKO MOLEMMAT KAHVIA?

– En, juon kaakaota ja yritän välttää sitäkin, kun se on kuin suklaapatukan joisi. Mieluiten juon mehua, sanoo Tiuku.

– Juon, nytkin maistuisi! nauraa Wiam.

YLI 46 000 TUNTIA VAPAAEHTOISUUTTA

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksiin kuului vuonna 2012 yhteensä 4314 henkilöjäsentä. Luottamustehtävissä toimi 261 henkilöä, jotka antoivat yhdistysten toimintaan yhteensä 8300 tuntia aikaansa. Vapaaehtoistoiminnassa mukana oli 1162 ihmistä, jotka tekivät yhteensä 38 100 tuntia vapaaehtoistyötä.

VAINOSTA VIRALLISEN SYYTTEEN ALAINEN RIKOS

Laki vainon kriminalisoimisesta tulee voimaan kevään aikana. Se tulee parantamaan vainottujen oikeusturvaa merkittävästi. Lakiuudistus sai alkunsa Viola - Väkivallasta vapaaksi ry:n toiminnasta. Yhdistyksen hallituksen jäsen, kansanedustaja **Pauliina Viitamies** (sd.) teki aloitteen, jonka allekirjoitti yli 100 kansanedustajaa. Nyt VIOLA - Väkivallasta vapaaksi ry ja Oulun ensi- ja turvakotiyhdistys ovat aloittaneet eron jälkeen väkivaltaisesti vainottu-

jen auttamiseksi Varjo-hankkeen. Viisi-vuotinen hankkeen rahoittaa RAY.

– Nyt teemme työtä, jotta vaino tunnistettaisiin. Väkivaltainen vainominen raastuu edetessään. Uhrin kertovat, että jo eropäätöksen tekeminen on ollut vaarallista väkivallan uhan vuoksi, sanoo hankevaastaava **Jaana Kinnunen**.

www.varjohanke.fi

ARJEN TURVAAJA -PALKINTO RIITTA POHJOISVIRRALLE

Presidentti **Tarja Halonen** ojensi tammikuun lopussa Helsingissä *Arjen turvaaja* -palkinnon projektivaastaava, sosionomi, työnohjaaja **Riitta Pohjoisvirralle** Oulun ensi- ja turvakoti ry:stä.

Riitta Pohjoisvirta on kehittänyt Oulun ensi- ja turvakodissa perhe- ja lähisuuhdeväkivaltatyössä koko perheen huomioon ottaa otetta. Sittemmin työote on levinnyt Ensi- ja turvakotien liiton kautta valtakunnalliseksi käytännöksi. Viimeksi Riitta on ollut mukana Miina-projektissa, jossa muun muassa tunnustetaan uskonnollisessa yhteisössä esiintyvä perheväkivalta ja autetaan sen kitkemisessä.

Pohjoisvirta aloitti työt Oulun ensi- ja turvakodissa vuonna 1985 sosiaalikasvattajana. Hän toimi 20 vuotta muun muassa yhdistyksen avopalveluiden sekä laitospalveluiden johtajina. Kehittämistyö on ulottunut myös eurooppalaiseen yhteistyöhön.

Palkintoja jaettiin kolme. 2500 euroa arvoisen stipendin ja kuvanveistäjä **Matti Peltokankaan** suunnitteleman *Arjen turvaaja* -veistoksen jakoi Kunnallisalan kehittämissäätiö. Säätiö haluaa palkinnolla nostaa esiin kuntatyön kannalta innovatiivisia ja esimerkillisiä tekijöitä.

LINNANMÄKI 28.4.!

Venla Kauppala (4 vuotta) ja isovelji **Juuso Kauppala** (5) odottavat innokkaasti huhtikuista sunnuntaita. Linnanmäen huvipuisto kutsuu taas 28.4. perustajajärjestöjänsä perheitä huvittelemaan.

Portit ovat maksutta avoimet myös Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten perheille. Äiti **Anneli Hartikainen** ja lapset kuuluvat Pienperheyhdistykseen. Päivään on pitänyt ilmoittautua etukäteen yhdistyksen kautta.

Linnanmäen huvipuistoa ylläpitää Lasten Päivän Säätiö, jonka ovat perustaneet Barnavårdsföreningen i Finland, Ensi- ja turvakotien liitto ry, Lastensuojelun Keskusliitto ry, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry, Parasta Lapsille ry ja Pelastakaa Lapset ry.

Kuva: Anneli Hartikainen

Venla ja Juuso Kauppala aikovat mennä kaikkiin Lintsin laitteisiin, joihin vain pääsevät.

REISSUNAINEN *toimistolla*

TEKSTI: Tuulia Kovanen KUVAT: Tuulia Kovanen, Emmi Juutilainen, Miia Pitkänen ja Ulli Toiviainen

TUULIA KOVASEN VIIKKO 4.-8.3. OLI EPÄTAVALLINEN. TURVAVERKKO-HANKKEEN SUUNNITTELIJA TEKI TÖITÄ KOKO VIKON LIITON TOIMISTOLLA, EIKÄ MATKUSTANUT YHDISTYKSIIN. SKYPE-YHTEYDET OULUUN JA VAASAAN MAHDOLLISTIVAT SILTI NUORTEN VÄKIVALTAA KÄSITTELEVÄN LIVE-CHATIN JA SEMINAARIN SUUNNITTELUN.

Maanantai 4.3.

maaliskuu						
				1	2	3
×	×	×	×	×	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Maanantai

- 9.00 sähköposteja ja puheluita
- 10.00 tiimipalaveri
- 11.45 lounas
- 12.15 skype-palaveri Sirpa Huotarin ja Lea Abazin kanssa
- 13.45 palaveri Kirsti Kalevan kanssa
- 14.15 iltapäiväkahvi
- 14.30 julkaisun suunnittelua ja esityksen hiomista
- 16 julkaisutoimikuntaa varten

Aloitan työviikkoni mukavasti vaihtamalla kuulumisia tiimiläisteni kanssa. Olen ollut kipeä ja kuulumisia on kertynyt. Tiimipalaverissa yhdessä **Miia Pitkäsen, Leena Marila-Penttisen, Auli Ojurin** ja **Emmi Juutilaisen** kanssa käymme läpi kaikkien työkuulumiset ja ajankohtaiset mietteet. Pureudumme tällä kertaa erityisesti Nettiturvakodin asioihin ja vapaaehtoisuuskoulutuksen suunnitelmiin.

Iltapäivällä jatkamme nuorten nettiauttamisesta Oulun Turvaverkko-pilotissa työskentelevien **Sirpa Huotarin** ja **Lea Abazin** kanssa. Skype-palaverissa pohdimme erilaisia vaihtoehtoja nuorten ryhmä-chateille yhdessä verkkoauttamista kehittävämmän Emmin kanssa. Oululaiset ovat olleet mukana useamman nuorille suunnatun live-ryhmächatin suunnittelussa ja toteutuksessa. Nyt toiveena on saada nuorten avoimet ryhmä-chatit vihdoin pysyväksi osaksi Nettiturvakotia.

Skype-palaverista riennän seuraavaan kokoukseen talouspäällikkömmen **Kirsti Kalevan** kanssa. Hankkeen kokonaisuuden kannalta on tärkeää päivittää myös budjettia ja tehdä suunnitelmia sen mukaan. Turvaverkko-hankkeen myötä on herännyt toive ja tarve kirjoittaa kirja nuorista ja väkivallasta. Kirstin

kanssa käymme läpi mahdollisen julkaisun raameja.

Loppupäivän työstän julkaisun suunnitelmaa. Sen pitää olla valmis torstaina, jolloin se lähtee julkaisutoimikunnan luettavaksi ja arvioitavaksi. Ulkona on alkanut sankea lumipyry ja kotiin lähtiessäni pohdin taas juna-aikatauluja ja kotimatkan mahdollista venymistä.

Tiistai 5.3

Aamu alkaa verkkoauttajien työkokouksen suunnittelulla. Olen lupautunut Emmiin työpariksi huhtikuussa järjestettävään työkokoukseen. Suunnitellaan teemoja ja alustavaa aikataulua päivälle.

Loppupäivän hoitelen sähköposteja ja teen rästiin jääneitä töitä.

Viikko poikkeaa normaalista, koska tiedossa ei ole yhtään yhdistyskäyntiä. Useimmiten käyn viikon mittaan yhdessä tai kahdessa niistä yhdistyksistä, jotka ovat mukana Turvaverkossa. Yhdistykset kehittävät nuorten parissa tehtävän väkivaltatyön viittä teema-alueita: nuorten seurusteluväkivalta, perhe- ja lähisuhdeväkivalta nuorten näkökulmasta, sisarusten välinen väkivalta, mo-

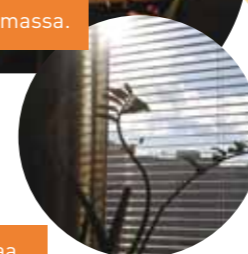

Tiimin kanssa.

Tältä työ näyttää.

Emmi suunnittelemassa.

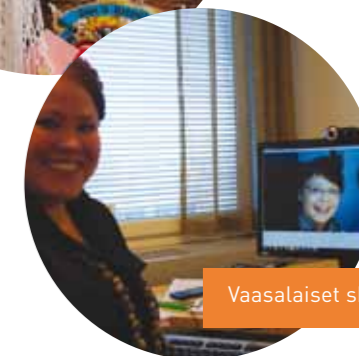
Kevätaurinko paistaa.

Tuulia.

Turvaverkko.

Vaasalaiset skypeissä.

nikulttuuristen nuorten kohtaama perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja nuorten nettiauttaminen.

Mukana ovat Etelä-Karjalan perhe- ja lähisuhdeväkivalta ry, Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Lapin ensi- ja turvakoti ry, Oulun ensi- ja turvakoti ry, Pohjois-Karjalan ensikoti ry, Vaasan ensi- ja turvakoti ry, VIOLA - Väkivallasta vapaaksi ry ja Vuoksenlaakson ensi- ja turvakoti ry.

Keskiviikko 6.3.

Keskiviikkona päätän tehdä vähän lyhyemmän päivän ja saan nauttia aurinkoisesta aamupäivästä. Työpäivääni kuuluu puheluita ja sähköposteja sekä valmistautumista torstain skype-palaveriin ja suunnittelupäivään.

Turvaverkko-hanke järjestää huhtikuussa Nuorten kehittämispäivän, johon on kutsuttu mukaan nuoria Turvaverkon eri piloteista. Kehittämispäivän tavoite on antaa nuorille mahdollisuus keskusteluun, vaikuttamiseen ja verkostoitumiseen. Ilmoittautuminen loppuu tänään ja iltapäivästä ryhdynkin koamaan ilmoittautuneita ja pohtimaan päivän toteutusta. Tiedossa on varmasti jännittävä ja erilainen päivä!

Torstai 7.3.

Aloitamme aamun yhdessä lapsityön kehittämispäällikön Miiian ja Vaasan ensi- ja turvakodin toiminnanjohtajan **Virpi Hagströmin** ja Vaasan Avokin lapsityöntekijän **Heli Näreahon** kanssa skype-palaverilla. Heli vastaa Vaasan Turvaverkko-pilotista. Suunnitellaan yhdessä workshopia toukokuussa Vaasassa järjestettävään seminaariin. Vaa-

san pilotin teema on monikulttuuristen nuorten kohtaama perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja sitä on tarkoitus käsitellä myös workshopissa.

Skype-palaverin jälkeen jatkamme loppupäivän Miiian kanssa suunnitellen Nuorten kehittämispäivää ja toukokuussa järjestettävää lapsityön ja Turvaverkon yhteistä työkokousta. Työkokous järjestetään tässä muodossaan nyt toisen kerran. Hyviä ideoita ja ajatuksia on paljon ja päivien teemat ja sisällöt muotoutuvat helposti. Hyvällä tiimityöllä saamme nopeasti valmiita.

Perjantai 8.3.

Perjantai kuuluu mukavasti kootessa edellisen suunnittelupäivän ajatuksia ja mietteitä. Päivän aikana saan koottua Nuorten kehittämispäivän teema-alueet ja sisällöt hyväksi kokonaisuudeksi. Toimistoviikon päätteeksi on mukava lähteä viikonlopun viettoon. Ainakin sää tiedotukset lupaavat aurinkoa ja loistavaa ulkoilusaikaa.

Naisten auttaminen *versoo uutta*

VÄKIVALTATYÖ KEHITTYY KOKO AJAN. ALUKSI VÄKIVALTAA KOKENEIDEN AUTTAMINEN OLI REAKTIO ENSIKODISTA APUA HAKEVIEN HÄTÄÄN. HEIDÄN AUTTAMISEKSEEN PERUSTETTIIN TURVAKOTEJA. TURVAKODIT OVAT TYÖN PERUSTA EDELLEEN, MUTTA TAPA, JOLLA VÄKIVALTAA KOKENUT NIISSÄ KOHDATAAN, MUUTTUU. VÄKIVALTATYÖN GRANDE DAME AULI OJURI KERTOO, MITEN TÄHÄN ON TULTU JA MIHIN EHKÄ PITÄISI SUUNNATA.

TEKSTI: Auli Ojuri KUVAT: Shutterstock

On kulunut 37 vuotta siitä, kun turvakoti-toiminta oli ensimmäisen kerran esillä silloisen Ensikotien liiton kokouksessa Rovaniemellä. Ensikoteihin hakeutui yhä useampia pahoinpideltyjä äitejä lapsineen ja ensikotien johtajat pohtivat, miten ensikotien tulisi vastata uuteen haasteeseen. Turvakotitoiminta alkoi vuonna 1979 kokeiluna Helsingissä, Oulussa, Kotkassa ja Turussa. Turvakotia pidettiin silloin ensisijaisesti apuna perheen kriisiin. Toimintaperiaatteita olivat jo silloin lastensuojelullisuus, koko perheen huomioiminen ja yhteistyö muiden auttavien tahojen kanssa.

ÄITI JA LAPSET

2000-luvun taitteessa perheväkivaltaa katsottiin turvakodeissa ensisijaisesti lapsen näkökulmasta ja väkivaltaa kokenut nainen kohdattiin nimenomaan

äitinä, ei naisena. Jos perhe tarvitsi apua vielä turvakodissa olon jälkeen, sitä auttoivat peruspalvelut.

Auttaminen turvakodissa olon jälkeen, jälkihuoltotyö, otti ensi askeleitaan 1980-luvulla. Se haki kussakin turvakodissa sille sopivat ja ominaiset muotonsa. Jälkihuolto saattoi olla asiakkaiden ohjaamista, koulutusta ja virkistystä, puhelinpalvelua tai sitä, että turvakodissa olleiden äitien lapset voivat tulla uudelleen itsekseen pelkoa pako. Turvakodeissa kehitettiin myös kohtauspaikkoja entisille ja nykyisille asiakkaille ja niille, joille perheväkivalta oli ongelma.

Jälkihuollon palveluiden käyttö jäi kuitenkin oletettua vähäisemmäksi. Liekö kriisivaiheen työ riittänyt asiakkaille? Nyt tuntuu lähes absurdilta, että tuolloin epäiltiin myös, että jälkihuollon tarve olisi osoitus huonosti tehdystä kriisityöstä!

Yhteistyötä turvakotien välillä oli vä-

hän. Silta liitosta työn kentälle ei ollut kovin vahva sekään. Ensi- ja turvakotien liitossa ei ollut nimettyä työntekijää, joka olisi vastannut turvakotityön kehittämisestä. Yhdistyksistä kuului välillä epäilyjä, oliko liitolla turvakotityön kulttuuria ja asiantuntemusta.

KRIISISTÄ SELVIYTYMISEEN

Väkivaltatyön kentällä virisi vähitellen keskustelu niin sanotun ”toisen vaiheen” turvakodin kehittämisestä. Kysymys oli halusta kehittää jälkihuoltoa. Tarve johti väkivaltatyön kannalta merkittävään hankkeeseen, joka sai nimekseen *Kriisistä selviytymiseen – selviytymisvaiheen hoito-ohjelma turvakodeissa (1998–2001)*.

Projektin tarkoitus oli vahvistaa naisen väkivallasta selviytymisen prosessia, kehittää verkostoyhteistyötä ja luoda turvakotien työntekijöille systemaattinen koulutusjärjestelmä oman työn ja sen kehittämisen tueksi.

Mitä muuta me olemme kuin traumamme?

Projektin kohderyhmä olivat turvakotien naisasiakkaat, jotka halusivat jatkaa työskentelyä selviytymisensä varmistamiseksi ja tarvitsivat siihen tukea. Keskeistä olikin selviytymistä tukevien avopalveluiden koordinointi ja kehittäminen.

Tuolloin tiivistyivät muutamat väkivaltatyössä edelleen keskeiset ajatukset, kuten

- selviytyäkseen väkivallasta naiset tarvitsevat usein pitkäaikaista tukea
- naisen omalle prosessille on raivattava tilaa ja aikaa
- äidin kohtaaminen naisena on pohja työskentelylle hänen kanssaan
- naisen oman tilanteen kohtaamisen ja ymmärtämisen kautta lapsi ja hänen hätänsä voivat tulla näkyviksi
- on tärkeää työskennellä rinnakkain äidin ja lapsen kanssa
- miesten kanssa tehtävä työ voi olla vaikeaa, mutta se on tarpeellista
- isien vanhemmuutta on tuettava.

PERUSTEELLINEN KESKUSTELU

Naisten kanssa tehtävän työn kehittämisen näkökulmasta merkittävä oli huomio, ettei naisen hoitaminen yksin riitä. Oli otettava huomioon myös piilossa olevat rakenteelliset tekijät, jotka synnyttävät ja ylläpitävät väkivaltaa, ja oli kehitettävä myös palveluita. Väki-

valta ei ole vain yksilön traumatisoitumisen ongelma.

Vaikka projekti keskittyikin vahvasti naisten auttamiseen, se vaikutti myös muun väkivaltatyön kehittämiseen. Projektin myötä syntyi väkivaltatyötä tekevien *Naisverkosto* kehittämään naisten kanssa tehtävää työtä ja samalla yhdistysten välistä yhteistyötä. Sitä edisti myös hankkeen myötä aloitettu väkivaltatyön prosessikoulutus, joka nykyään toteutetaan säännöllisin väliajoin.

Väkivaltatyön eri työmuotojen välinen integraatio alkoi ja toi mukanaan sisältöpohdintoja, rakentavan ja kriittisen väkivaltakeskustelun ja yhteistyön liiton ja yhdistysten välillä. Polku johti pitkään ja antoisaan laatutyöskentelyyn (2004–2006).

Työskentelyyn osallistuneet yhdistysten ja liiton työntekijät muistavat ehkä vieläkin kiperät ja kuumatkin keskustelut siitä, mitä ja millaista väkivaltatyön tulisi olla ja monet käsittehdinnat: puhutaanko uhrista vai kokijasta ja kuka se tekijä oikein on? Prosessin myötä syntivät väkivaltatyön laatukriteerit.

TUTKIMUS LUNASTI PAIKAN

2000-luvulla ilmasto yhdistysten ja liiton välillä muuttui. Liiton oli koettu näkyvän yhdistyksissä lähinnä projektina, joista ei tuntunut olevan hyötyä käytännön työssä. Nyt projekteista tuli

työn kehittämisen välineitä ja erilainen yhteistyöstä niissä muodostui tärkeäksi molemmiin puolin. Laatutyöskentely on tästä hyvä esimerkki.

Integroitumista tapahtui entistä enemmän myös käytännön työn ja tutkimuksen välillä. Ymmärrettiin, että tutkimus on kiinteä osa kehittämistä niin naistyössä kuin muussakin väkivaltatyössä. Oma panokseni tutkimukseen oli väitöskirja *Väkivalta naisen elämän varjona – tutkimus parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämäntilasta ja selviytymisestä*, jonka aineistona olivat turvakotiemme asiakkaina olleiden naisten haastattelut.

Tutkimus teki osaltaan naistyöstä ”salonkikelpoista” sanoittamalla sitä ja tekemällä sitä näkyväksi sen sijaan, että työskentely naisten kanssa olisi ollut itsestään selvää. Esimerkki uusien kysymysten nostamisesta esiin väkivaltatyössä oli huomion kiinnittäminen naisen väkivaltaisuuteen *Vaiettu naisuus* -hankkeen (2004–2008) myötä.

MATKALLA OSALLISUUTEEN

Edellä hahmoteltu väkivaltatyön kehitys ennakoiti ja mahdollisti kolmannen vaiheen tai aallon, havahtumisen uudelleenlaiseen auttamiskulttuuriin ja sen tarpeeseen väkivaltatyössä. Väkivaltaa kokeneesta naisesta on tullut osallinen ja toimija omassa selviytymisessään. >

MUUTETAAN NÄITÄ KOHTALOITA

Työkulttuuri muuttui *Miina – väkivaltaa kokeneiden naisten osallisuuden ja voimaantumisen tukeminen* -projektin (2008–2012) myötä. Siinä toimintaa ohjaamaan nostettiin yhteiskuntapoliittinen ja sosiokulttuurinen ajattelu.

Hankkeen tavoitteiksi asetettiin vertaistoiminnan kehittäminen, kansalais-toiminnan vahvistaminen väkivaltatyössä ja yhteiskunnallinen ja poliittinen vaikuttaminen. Naistyön elementtejä olivat naisten kokemuksellisuus, heidän osaamisensa ja taitonsa. Miina-projektissa naista alettiin katsoa uusien silmin.

Tämä mahdollisti naisen ”muodonmuutoksen” syrjäytyneen ja traumatisoituneen identiteetistä asiantuntijaksi ja vaikuttajaksi, mikä voimaannuttaa ja tukee selviytymistä. Naiset esimerkiksi kutsuivat omasta aloitteestaan luokseen ryhmään asiantuntijoita ja poliittisia päättäjiä ja kertoivat heille kokemuksistaan ja palvelutarpeistaan. Mikkelin ”Salongin” vieraat kokivat kohtaamiset hyvin myönteisinä ja olivat valmiita kehittämään oman organisaationsa väkivaltatyötä naisten kokemuksen synnyttämää asiantuntijuutta kuunnellen.

Miinan naisten vaikuttamistyö näkyy myös yhteiskunnan ja lainsäädännön tasolla: kansanedustaja **Pauliina Viitamiehen** tekemä lakialoite vainoamisen kriminalisoinnista on tänä keväänä eduskunnan käsittelyssä. Tämä on loistava saavutus!

Miina-projektissa tehtiin myös ensimmäistä kertaa väkivaltatyötä asiakkaiden omien yhteisöjen kanssa, kun Oulussa

paneuduttiin uskonnollisten yhteisöjen erityiskysymyksiin väkivaltatyössä.

Miina osoitti, kuinka naisten kokemusasiantuntijuus ja vaikuttaminen ovat interventioita sinänsä, ja samalla väkivallasta selviytymistä tukeva työmuoto. Naiset alkoivat löytää vastausta kysymykseen ”mitä muuta olemme kuin traumamme, minkä avulla selviydymme?”

Myös työntekijät katsoivat itseään uusin silmin. Heidän roolinsa toiminnan ohjaajana ja kontrolloijana vaihtui mahdollistajan ja innostajan rooliin, lähemmäksi asiakasta. Muutos mahdollisti samalla ammatillisen asiantuntijuuden ja kokemusasiantuntijuuden välisen dialogin alkamisen ja uudenlaisen kumppanuuden kehittymisen asiakkaan ja työntekijän välille.

KEHITTÄMISEN SUUNTIA

Kun apua ja palveluita väkivaltaa kokeneille naisille kehitetään ja tarjotaan, on lähtökohtaisesti otettava huomioon, että naisten väkivaltakokemukset ovat erilaisia ja heidän väkivaltahistoriansa poikkeavat toisistaan. Osa naisista ei edes tunnista kokemaansa väkivaltaa – esimerkiksi uhkailua – väkivallaksi, osa on kokenut fyysistä ja henkistä väkivaltaa vuosia. Väkivalta on voinut kohdistua myös lapsiin.

Pian 17 vuotta väkivaltatyötä tehneenä olen vakuuttunut siitä, että väkivaltatyössä ovat tarpeen monenlaiset palvelut. Tarvitaan *etsivää ja ehkäisevää työtä*, joka auttaa naisia tunnistamaan väkivallan ja sanoittamaan sitä ja sen uhkaa jo ennen

todellisten vaaratilanteiden syntymistä.

Tarvitaan myös *varhaista puuttumista*, joka pyrkii puuttumaan väkivaltaan ja estämään sen jatkumisen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että naisia tavoitetaan siellä, missä he arjessaan elävät ja toimivat: esimerkiksi neuvoloissa, päivähoidossa, työterveydessä, terveyskeskuksissa tai liikuntaseuroissa. Tietoiskut, kampanjat tai draaman eri keinot mahdollistavat laajoihin naisryhmiin vaikuttamisen.

Yhdistykset voisivat ehkä vahvistaa rooliaan ehkäisevässä ja etsivässä työssä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Osa ehkäisevää työtä olisi näiden ammatillisten toimijoiden ja myös vapaaehtoisten kouluttaminen tunnistamaan väkivalta ja ottamaan se puheeksi. Kouluttamisessa yksi resurssiryhmä olisivat kokemusasiantuntijat. Etsivän ja ehkäisevän työn lisäarvo ja funktio on, että sen myötä on helpompaa hakeutua esimerkiksi turvakotiin. Tieto ilmiöstä ja ongelman tunnistaminen rohkaisevat avun hakemiseen.

Väkivaltatyön keskeinen työmuoto tulee kuitenkin aina olemaan *turvakotityö*. Väkivallan uhri tarvitsee turvaa ja ammatillista apua kriisissään. Yksi tulevaisuuden visio voisi olla, että turvakodista ja väkivaltatyötä tekevästä avoyksiköistä rakentuisi alueellinen tai paikallinen *väkivaltatyön palvelu- ja/tai osaamiskeskus*, joka kriisissä auttamisen ohella tekisi etsivää ja ehkäisevää työtä ja tukisi selviytymisessä myös turvakodissa olemisen jälkeen.

Osallistuin New Yorkissa YK:n naisten asemaa käsittelevän komission kokoukseen. Teema oli naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjuminen.

Kokous toi silmien eteen kirjon karuja naisten arkitodellisuuksia eri puolilla maailmaa. Tarinoita yhdisti raaka ja käsittämätön väkivalta. Siitä huolimatta kokouksessa oli ilmassa paljon toivoa. Toivo nousi yhteisestä päätöksestä katsoa asioita silmiin ja toimia sen pohjalta.

Suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa naisiin kohdistuva väkivalta, sen tunnustaminen ja torjuminen eivät tällä hetkellä saa riittävästi tilaa. Valitettavan usein miesten vastaus naisten kohtaamiin yhteiskunnallisiin epäkohtiin on miesten kohtaamien ongelmien korostaminen. Tämä johtaa siihen, että naisten kohtaama väkivalta jää helposti tunnistamatta ja tunnistamatta. Silloin myös osa keinoista torjua väkivalta jää löytämättä.

Yksi kokouksen johtopäätöksistä oli saada miehet mukaan naisten kohtaaman väkivallan vastaiseen työhön ja ymmärtää miesten väkivaltaisen käyttäytymisen syitä. Useissa kulttuureissa sukupuolten roolit ovat hyvin jyrkät ja hierarkkiset. Miehellä on fyysinen, sosiaalinen ja taloudellinen ylivalta ja naiset ovat sopeutuneet vallitsevaan tilanteeseen.

Esiin nousivat myös moninkertaisen riskin ryhmään kuuluvat naiset. Heihin kuuluvat muun muassa seksuaalivähenmistöt ja vammaiset. Kehittyvissä maissa naiset usein myös työskentelevät erittäin puutteellisissa ja vaarallisissa oloissa, mikä altistaa heidät pysyville vammoille.

Kokouksen aikana vahvistui viesti siitä, että väkivalta ei ole vain fyysistä väkivaltaa tai muuten toiseen ihmiseen kohdistuvaa väärin tekemistä, vaan myös tekemättä jättämistä ja ohi katsomista. Väkivaltaa on myös oikeuksien, aseman

ja mahdollisuuksien puute.

Opin hyvin elävästi, miten paljon sisua ja lujuttua esimerkiksi koulunkäynti kehitysmaissa usein vaatii tytöiltä. Jos koulun ovet ovat tytöille jo avoina, asenteet eivät. Vähättely voi alkaa jo aamulla kotona. Isä tai veli toivoo, että 13-vuotias tyttö naitettaisiin mieluummin hyvään perheeseen ja synnyttäisi mahdollisimman paljon lapsia. Koulumatkaan saattaa mennä kävellen useita tunteja tai koulubussin kuljettaja ahdistelee tyttöä matkalla kouluun. Välitunnilla tyttö ei uskalla mennä vessaan, koska pelkää tulevansa raiskatuksi. Opettaja kiristää seksillä tai muilla velvoitteilla. Kotona illalla odottaa sama vastahakoinen perhe. Aamulla kaikki alkaa alusta. Tytöltä vaatii paljon sisua ja tahtoa käydä koulua. Minusta ei siihen olisi.

Lisää aiheesta teoksissa *Ikkuna turvakotiin – selvitys turvakotien toimintaedellytyksistä* (1997), *Hukasta kukkaan – Naisen tie väkivallasta selviytymiseen* (2001), *Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta* (2011) ja *Vertaisryhmä. Väkivaltaa kokeneiden naisten osallisuuden ja voimaantumisen tukeminen* (2012).

Kirjoittaja on työskennellyt Ensi- ja turvakotien liitossa suunnittelijana, väkivaltatyön projektien päällikkönä, turvakotityön kehittämispäällikkönä ja tutkija-kehittäjänä vuodesta 1996. Hän jää eläkkeelle kesällä.

KUVA: © Vihreät

Jani Toivola

Kirjoittaja on kansanedustaja ja eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän puheenjohtaja.

KAAPATUT LAPSET RY

Kevään tapahtumiamme

Kaikille kiinnostuneille avoimet pulinakerhot kokoontuvat kerran kuukaudessa Toivon Talolla, Kaapatut Lapset ry:n tiloissa, osoitteessa Malmin Kauppatie 26, 00700 Helsinki. Välillä on luvassa vapaata pulinaa ja välillä teemallista, tarkemmat tiedot löytyvät yhdistyksen nettisivuilta.

Pulinakerhoissa on aina tilaisuus jakaa kokemuksia lapsikaappauksesta, sen uhasta tai erosta kahdenkulttuurin liitosta yhdessä muiden samaa kokeneiden kanssa. Lapsille on hoitajat.

25.–26.5. osallistumme Maailma kylässä -festivaaleille Helsingin Kaisaniemessä. 25.5 on kansainvälinen Kadonneiden lasten päivä, vietämme sitä festivaaleilla. Tervetuloa mukaan!

Merja Korpisaari

LYÖMÄTÖN LINJA ESPOOSSA RY

Monenlaista yhteistyötä

Yhdistystoimintamme ja erilaiset tehtävät rullaavat eteenpäin asiantuntevalla ja osaavalla yhteistoiminnalla. Asiakasmäärät palveluissamme ovat kasvaneet. Erilaiset kehittämistehtävät ovat tärkeä osa työtämme.

Kehitämme THL:n kanssa yhteistyössä Marakin rinnalle toimintamallia, joka ottaa huomioon väkivallasta epäiltyjen palveluun ohjautumisen poliisin suorittamasta esitutkinnasta. Tässä kehitystyössä sovelletaan Espoossa vuonna 2001 kehittämäämme ja edelleen toimi-

vaa Perheväkivalta rikosprosessissa -yhdistyksiä. Yhteistyössä Helsingin ensikodin kanssa toteutamme isille suunnattua ryhmätoimintaa. Pidämme maahan muuttaneille miehille englanninkielistä väkivallan katkaisuryhmää ja ennaltaehkäiseviä ryhmiä myanmarilaisille ja muille eri maista tuleville miehille.

Olemme voineet jatkaa edelleen myös väkivallan uhrien auttamista. Tarjoamme tällä hetkellä heille apua ja tukea palveluohjausmallimme avulla. Tätä mallia sovelletaan sekä poliisin kautta ohjautuvien asianomistajien kohdalla että tekijöiden kanssa tehtävän työn rinnalla. Väkivallan uhrina olleiden auttamisen on mahdollistanut eräs yksityishenkilö, joka on lahjoittanut meille arvokkaita varoja tätä työtä varten.

Jari Hautamäki

OULUN ENSI- JA TURVAKOTI RY

Juurista voimaa

Yhdistys on saanut runsaasti lahjoituksia. Joulun alla yksittäiset ihmiset ja yhteisöt antoivat aikaisempien vuosien tapaan lahjoja asiakkaille ja käyttötavaroita laitokselle. Myös rahaa lahjoitettiin.

Tämän vuoden puolella saimme muun muassa Kellon koulun oppilaskunnan taksvärkkikeräystuoton 2000 euroa ja S-ketjun ravintola Amarillo lahjoitti muun muassa lipputuottojaan ensi- ja turvakodille 5051,85 euroa. Varat käytettiin ohjaajiemme asiakastilojen tavarahankintoihin.

Yhdistys jatkaa vapaaehtoisten ja vertaistoiminnan vahvistamista. Vuosikokouksessa maaliskuussa keskusteltiin vapaaehtoistyömme kehittämisestä. Tilaisuuteen oli kutsuttu jäsenten lisäksi myös yhdistyksen vapaaehtoiset. Yhdistyksen jäsenyyttä päätettiin tarjota jatkossa aktiivisemmin myös asiakkaille ja vapaaehtoisille.

Vapaaehtoistoimintaa kehitetään ammatillisen työn tueksi, mutta myös oma toimintamuotonaan. Olemme käynnistäneet RAY:n tuella Oulun Seudun

Mäntykoti ry:n ja Suomen vanhusten turvakotiyhdistyksen (Suvanto ry) kanssa Juuri-hankkeen. Hankkeessa etsitään hyviä keinoja puuttua vanhojen ihmisten kaltoinkohteluun. Hanketta hallinnoi Suvanto ry ja sitä pilotoidaan Oulussa. Yhteisiä juuria tutkitaan muutenkin Oulussa. Ensi- ja turvakotia, lomakoti Onnelaa ja Mäntykotia pyörittävien yhdistysten takana perustajina olivat Oulun Kakara-vaarassa sodan jälkeen vuodesta 1945 toimineet Vaaran naiset.

Taikuri Luttinen viihdyttää ensi- ja turvakodin asiakkaita ja henkilöstöä hyvän mielen viikolla keskiviikkona 24.4. kello 14.

Timo Peltovuori

POHJOIS-KARJALAN ENSIKOTI RY

Juhlia ja uusia haasteita

Aloitimme vuoden juhlimalla puheenjohtajamme **Raija Määtän** Miina Sillanpää -mitalia. Yhdistyksen hallitus perusteli Raijan palkitsemista kaikilla niillä yli 30 vuodella, jotka hän on ollut mukana toiminnassa. Raija tuli yhdistyksen hallitukseen vuonna 1979 ja on ollut jäsen ja sihteeri ja toiminut lukuisissa vapaaehtoistehävissä, muun muassa turvakotipäivystyksissä, kansainvälisessä toiminnassa ja monissa yhteistempauksissa lapsiperheiden hyväksi.

Yhdistyksen puheenjohtajana hän on toiminut vuodesta 2009 alkaen. Hänen kaudellaan toiminta on laajentunut ja kehittynyt kattavaksi avopalvelutoiminnaksi Pohjois-Karjalassa.

Avopalveluiden kysyntä kasvaa edelleen. Kevään uusi ponnistus on, että yhdistys otti vastatakseen tuettujen tapaamisen hoitamisen Joensuussa. Se vastaa ympäristökuntien kyselyihin ja vie toivottuja palveluita laajemmalle.

Doula-toiminta on otettu ilolla vastaan. Ensimmäiset vauvat ovat jo syntyneet. Kokemukset toiminnasta ovat olleet positiivisia ja palkitsevia.

Turvaverkko-hankkeen tiimoilta järjestettiin teatteri Sataman Matti ja Maija

-esityksiä seurusteluväkivallasta 9. luokille ja lukion ja ammattikoulun ensimmäisille luokille. Palaute oli hyvää. Jatkamme Turvaverkkoa taiteen keinoin.

Yhdistyksen perustehtävä matalan kynnyksen ennaltaehkäisevä lastensuojelutyö avopalveluna on saanut tuulta siipiensä alle. Tietoisuus toiminnastamme on selvästi lisääntynyt ja sen tarpeellisuus lapsiperheiden tukemisessa on havaittu. Palvelumme otetaan kiitollisina vastaan.

Olemme rekrytoineet yhdistykseen uutta henkilöstöä: ohjaajan päiväkerhoon, tuettujen tapaamisten ohjaajan Joensuuhun ja päiväryhmä- ja yöhoito-ohjaajan. Menemme energisesti kohti kevättä!

Pirjo Vauhkonen

SUOMEN VANHUSTEN TURVAKOTIYHDISTYS RY

Uusi työntekijä

Suomen vanhusten turvakotiyhdistyksessä tapahtuu paljon uusia, mielenkiintoisia asioita. Saimme joukkoomme uuden työntekijän, **Susanna Rikkisen**, joka aloitti meillä 2.4. Susanna toimii yhdistyksen suunnittelijana, yksi hänen vastuualueensa on vapaaehtoistyö. Susanna on koulutukseltaan lähihoitaja ja valmistuu piakkoin geronomiksi.

Yhdistyksen Juuri-hanke on alkanut yhteistyössä Oulun Seudun Mäntykodin ja Oulun ensi- ja turvakodin kanssa. Hankkeeseen liittyviä rakenteita pystytetään ja sen työntekijät aloittavat myöhemmin tänä keväänä.

Yhdistyksen jäsenkokous pidettiin 27.3. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton tiloissa. Liiton toiminnanjohtaja **Virpi Dufva** kertoi liiton 60-vuotisjuhlavuoden tapahtumista. Ensi- ja turvakotien liitolla ja Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitolla on monia yhteisiä juuria.

Kätketyt äänet -tapahtuman suunnittelu on aloitettu. Tänä vuonna työryhmässä ovat mukana muun muassa THL, Kirkkohallitus, SuPer, Svenska

pensionärsförbundet ja Valvira. Aikomus on järjestää aiheeseen liittyvä seminaari Helsingissä. Vanhuksiin kohdistuvan väkivallan vastaista, kansainvälistä päivää vietetään 15.6. Lisää tietoa löytyy verkkosivuiltamme www.suvantory.fi ja www.katketutaanet.fi.

Osallistumme myös Terve-SOS 2013 -messuille Turussa 15.–16.5. Tervetuloa tapaamaan meitä messuosastollemme.

Päivi Helakallio

TAMPEREEN ENSI- JA TURVAKOTI RY

Vinkkaa hyvä idea

Vuosi on alkanut tuttuun tapaan kiireisenä. Asiakkaita on ollut kaikissa palveluissa paljon ja vuodenvaihteen hallinnolliset tehtävät työllistäneet. Hyvä näin.

Yhdistys pitää vuosikokouksensa 10.4. ja luonnollisesti toivomme monien jäsenten tuloa paikan päälle. Kaikki kokoukseen osallistuvat saavat teatterilipun Tampereen Teatterin esitykseen ”Kuin ensimmäistä päivää”.

Kehittämishankkeemme etenee ja tavoitteena on laatia rahoitushakemus ARA:lle jo syksyn hakuun. Kehittämishanke on iso ponnistus, mutta onnistuessaan vahvistaa yhdistyksen toimintaa monin tavoin. Hankkeen suunnittelua jatketaan intensiivisesti ja tässä vaiheessa kaipaamme hyviä ideoita niin henkilökunnalta, asiakkailta, viranomaisilta kuin

keneltä tahansa. Vinkkaa siis minulle millaisia ideoita teillä on omassa työssä noussut esiin: miten ensi- ja turvakotiyhdistysten työtä voisi kehittää?

Toivomme kaikille onnistumisen elämyksiä tärkeässä työssämme!

Maria Länsiö

VAASAN ENSI- JA TURVAKOTI - VASA MÖDRA- OCH SKYDDSHEM RY.

Kesätapahtuma 6.6.

Vaasan ensi- ja turvakotiyhdistyksen kesätapahtuma järjestetään 6.6. klo 17.30–20.30 Alkulan tilalla, osoite Gripinpolku 1. Ohjelmassa on musiikkia, herkuttelua ja leppoosaa yhdessäoloa.

Lapset voivat ottaa polkupyörän mukaan. Miesvapaaehtoiset auttavat pyörän huollossa: voidellaan, kiristetään muttereita yms. Tervetuloa mukaan!

Virpi Hagström

TURUSSA PUHUTAAN
SEURUSTELUVÄKIVALLASTA

KAMPANJAPÄIVÄ *toi näkyvyyttä*

KANSAINVÄLISTÄ, VUOSITTAISTA ONE BILLION RISING
-PÄIVÄÄ VIETETÄÄN SUOMESSA VUOSI VUODELTA
USEAMMALLA PAIKKAKUNNALLA. TÄNÄ VUONNA
VAPAAEHTOISET JA JÄRJESTÖT YHDESSÄ JÄRJESTIVÄT
TAPAHTUMIA JA TANSSIVAT NAISIIN KOHDISTUVAA
VÄKIVALTA VASTAAN AINAKIN HELSINGISSÄ,
TURUSSA JA KAUAHOJELLA.

TEKSTI: Leena Marila-Penttinen ja Essi Lehtinen KUVAT: Mikko Savelainen

V-Day-liikkeen kampanja kutsuu ihmisiä tanssimaan ja nousemaan yhdessä naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan: "Strike, dance and rise!" Aktiivisten ihmisten aloitteesta maasta toiseen leviävä kampanjapäivän vietto nosti tänä vuonna esiin Ensi- ja turvakotien liiton työtä ja yhdistyksiä ja jäi vaikuttamaan Ystävänäpäivänä pidetyn kampanjan jälkeenkin.

Turussa esitettiin liikkeeseen läheisesti liittyvä *Vaginamonologeja*-näytelmä, jonka lipputulot luovutettiin Turun

ensi- ja turvakoti ry:lle. Tapahtuman järjestivät Linnateatteri, Åbo Svenska Teater ja Turun Kaupunginteatteri. Esityksen lehdistötilaisuudessa toiminnanjohtaja **Oona Ylönen** kertoi seurusteluväkivallasta. Saaduilla rahoilla yhdistys tekee Vaisaaren koulussa työtä seurusteluväkivallan ehkäisemiseksi. Idean äiti oli **Satu Rasila**.

Kauhajoella tanssittiin "hyväntekeväissyys-zumba", jonka moottoreita olivat **Sanna Juupaluoma** ja **Elina Kiukkonen**. Siellä naisiin kohdistuvasta väkivallasta

ta kertoi Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminnanjohtaja **Sari Tumelius**.

Helsingissä One Billion Rising -tapahtuman järjestämiseen aloite tuli Helsingin yliopiston sukupuolentutkimuksen opiskelijoilta **Iia Palovaaralta** ja **Liisa Ketolaiselta**. Ensi- ja turvakotien liiton

lisäksi Lasipalatsin aukiolle kokoontuivat muun muassa Amnestyn Suomen osasto ja Monika-Naiset ry. Muun muassa tasa-arvoministeri **Paavo Arhinmäki**, eurokansanedustaja **Sirpa Pietikäinen** ja kansanedustajat **Eila Tiainen** ja **Silvia Modig** puhuivat. Ensi- ja turvakotien liiton kehitysjohtaja **Sari Laaksonen** kertoi

turvakotien arjesta ja siitä, miksi turvakoteja tarvitaan. Loskkelistä ja määristä talvikengistä huolimatta tapahtuma huipentui Helsingissä yhteiseen "Break the Chain" -tanssiin. Tanssin askeleita opetellessa kengätkin kuivuivat.

Voit edelleen osallistua kampanjapäivän vetoomukseen Suomen turvakotipaikkojen määrän ja matalan kynnyksen palveluiden lisäämiseksi.

Allekirjoita täällä: www.adressit.com/lisaa_turvakoteja_ja_matalan_kynnyksen_palveluita

Kampanjasta lisää: <http://onebillionrising.org/>

KIRJANMERKKI ESITTELEE KIRJOJA AVUKSI JA ILOKSI TYÖSSÄ LASTEN HYVÄKSI. JOSKUS MYÖS VAIN ILOKSI ELÄMÄSSÄ.

ÄITIKORTTI – KIRJOITUKSIA LISÄÄNTYMISESTÄ

Anu Silfverberg
Teos, 2013, 251 s.

Kiihkeästi kiihkoilusta

Luin tätä kirjaa bussissa, matkalla töihin tai sieltä pois. Enpä muista koska viimeksi työmatkat ovat sujuneet yhtä rattaosasti, jopa ääneen nauraen. **Anu Silfverbergin** kirja *Äitikortti – kirjoituksia lisääntymisestä* on epätoivoinen yritys ymmärtää äidiksi ja isäksi haluamisen vimmaa, vauvan odotuksen kummallisia tunteita ja vastasyntyneiden vanhempien ahdistusta ja epävarmuutta uuden edessä.

Kirja on ihastuttava sekamelska feminististä pamflettia, yhteiskuntakritiikkiä

ja samalla jotain hyvin yksityistä, kirjailijan ja hänen puolisonsa valmistautumista vanhemmuuteen. Silfverberg ihmettelee ja myös kritisoi monenlaisia asioita. Miksi syntyvän vauvan sukupuolella on niin suuri merkitys? Mitä luonnollista on imetyksessä? Miksi järkevistä naisista tulee äitiyden myötä omia valintojaan puolustavia kiihkoilijoita?

Kysymyksiin ei tietenkään löydy mitään yhtä ja selkeää vastausta. Pikemminkin kirjailija kumoaa omaa prosessiaan kuvattessaan kaikki ne järkevät se-

litykset, joita on pyrkinyt esittämään, ja liittyy kiihkoilijoiden joukkoon – vaikkakin kiihkoilua vastaan – omia valintojaan puolustaan ja niihin sotkeutuen.

Kirja jättää lukijan jotenkin ihanalla tavalla sekavaan tilaan ja monien kysymysten valtaan. Onko kaikki tämä ihmisen lisääntymiseen liittyvä tosiaan näin vaikeaa ja ristiriitaista? Parikymmentä vuotta vauvojen ja vanhempien parissa työskennelleenä voi vain todeta: Joo, on sel-

Jaana Wikgren

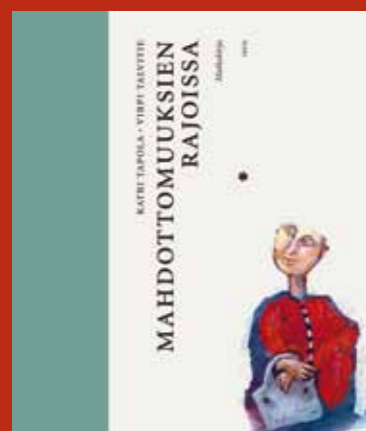
Onko pakko aina ymmärtää?

Mahdottomuuksien rajoissa antaa lukijan mielen ja ajatusten heittäytyä mitä erilaisimpien asioiden pariin mitä erilaisimmissa ympäristöissä. Kertomuksia on aiheista kuin aiheista, mutta silti ne koskettavat meitä useimpia arjessamme. Tarinoita on ihmisistä linja-autossa, ruuhkavuosista, metsään menemisestä tai vaikka laukunpohjalla olevista esineistä. Kaikki on kerrottu kivasti ja runollisesti. Lukijalle annetaan jopa mahdollisuus olla ymmärtämättä lukemaansa ja siihen palaamisen oikeus. Onko ihmisen aina pakko ymmärtää kaikkea? Varsinkin ensimmäisellä lukukerralla ja heti?

Kirjailija **Katri Tapola** on kirjoittanut tarinat *Mahdottomuuksien rajoissa* ja kenties mahdottomuuksien rajoissa? Kirjassa on kiinnostava ja hauska kuvitus, jonka on luonut **Virpi Talvitie**. Kirja on sopivan kevyttä lukemista, joka saa ajatukset lentämään ja pois arjen hulluista.

Kirjan avulla pääsee hetkeksi eroon raskaidenkin työpäivien ajatuksista, matkalle ihmetykseen. Kirja on kevyttä lukemista esimerkiksi junamatkalle tai iltaan ennen untenmaille matkaamista.

Erna Hiidensilta

MAHDOTTOMUUKSIEN RAJOISSA. MATKAKIRJA

Katri Tapola ja Virpi Talvitie
Teos, 2013, 150 s.

Perheväkivallan ehkäiseminen
Kehittämispäällikkö Miia Pitkänen
Suunnittelija Leena Marila-Penttinen
Suunnittelija Tuulia Kovanen, Turvaverkko-hanke
Verkkoauttamisen kehittäjä Emmi Juutilainen
Tutkija-kehittäjä Auli Ojuri, Miina-hanke

Kannusta minut vahvaksi! -hanke
Projektipäällikkö Kaisa Lumijärvi
Suunnittelijat Johanna Matikka, Satu Rauhala

Vaativa vauvatyö
Kehittämispäällikkö Mari Manninen
Suunnittelija Taru-Tuulia Marsalo
Tutkija-kehittäjä Sinikka Kuosmanen

Vauvaperhe turvapaikanhakijana -hanke
Projektipäällikkö Anna Mikkonen
Projektityöntekijät Wiame Efadl, Tiuku Pennola

Imetys ilman stressiä -projekti,
projektikoordinaattori Jaana Wikgren

Alvari-perhetyö® ja tapaamispaikkatoiminta
Kehittämispäällikkö Helena Niemi

Pidä kiinni®-hoitojärjestelmä
Kehittämispäällikkö Maarit Andersson
Suunnittelijat Niina Kokko, Miia Pikulinsky
Sihteeri Riitta Savolainen

Lapsikeskeinen päihdetyö, ICDP -hanke
Projektipäällikkö Hanna Sellergren
Projektisuunnittelija Mia Lahti

Mitä vauva toivoo. Odottavan perheen päihde-intervention kehittäminen äitiysneuvolassa -hanke
Projektipäällikkö Eeva-Kaarina Veijalainen

Vapaaehtoistyötä ja osallisuutta -hanke
Projektipäällikkö Taina Keinänen
Vapaaehtoistyön koordinaattorit Heidi Rosbäck-Mikkonen, Sari Suokas

Miestyön kehittämiskeskus
Kehittämispäällikkö Jussi Pulli
Miestyönkehittäjät Sari Hellstén, Sirpa Hopiavuori, Merja Rankinen ja Santtu Salonen

Neuvokeskus
Palkkatilankatu 3 K, 00240 Helsinki
(sisäänkäynti Palkkatilantorilla)
p. 040 759 3406

Kehittämispäällikkö Jussi Pulli
Suunnittelijat Salla Frisk, Antero Kupiainen
Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan koordinaattori Maarita Kettunen

Koulutuskeskus SOPUKKA
Uusi Porvoontie 482, 01120 Västernorsborg
p. (09) 720 6850

Toiminnanohjaaja vs. Tanja Heikkilä
info@sopukka.fi
Emännät Raija Tauriainen ja vs. Aino Tuukkanen
keittio@sopukka.fi
Keittäjä Olli Pirhonen
keittio@sopukka.fi

Ensi- ja turvakotien liitto
Asemamiehenkatu 4 A,
00520 Helsinki
p. (09) 454 2440
toimisto@ensijaturvakotienliitto.fi
sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@ensijaturvakotienliitto.fi
www.ensijaturvakotienliitto.fi
Liiton puheenjohtaja
Tuula Haatainen
Toimitusjohtaja Ritva Karinsalo
Taluspäällikkö Kirsti Kaleva
Kehitysjohtaja Sari Laaksonen
Järjestöpäällikkö Katariina Suomu
Tiedottaja Mikko Savelainen
Toimitussihteeri Essi Lehtinen
Sihteeri Riitta Savolainen
Talussihteeri Sari Niemi
Toimistos sihteeri Ulli Toiviainen

JÄSENYHDISTYKSET

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämisyhdistys ry
Karjalantie 22
53300 Lappeenranta
p. (05) 415 0045
www.ek-perhetyo.fi

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Yrjöntie 5 A 101
61800 Kauhajoki
p. 050 405 2136
www.etelapohjanmaan-ensijaturvakoti.fi

Helsingin ensikoti ry
Ensi-Kodin tie 4
00510 Helsinki
p. (09) 774 2460
f. (09) 701 4277
www.helsinginensikoti.fi

Kaapatut Lapset ry
Malmin Kauppatie 26
00700 Helsinki
p. 044 262 6662
www.kaapatutlapset.fi

Kanta-Hämeen perhetyö ry
Koulukatu 16
13100 Hämeenlinna
p. 040 770 1087
www.khperhetyo.fi

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry
Suuruspääntie 11
40520 Jyväskylä
p. 010 423 7500
www.ksetu.fi

Kokkolan ensi- ja turvakoti ry
Sairaalakatu 9
67100 Kokkola
p. (06) 831 9518
www.kokkolanensijaturvakoti.fi

Kuopion Ensikotiyhdistys ry
Puijonkatu 27 B 24
70100 Kuopio
p. (017) 369 7200
www.kuopionensikotiry.net

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Opistokatu 8 B
48100 Kotka
p. 044 744 0330
www.kymenlaakson-ensijaturvakoti.fi

Lahden ensi- ja turvakoti ry
Ahvenistonkatu 2 as. 404
15110 Lahti
p. (03) 883 3181, f. (03) 883 3190
www.lahdenensijaturvakoti.fi

Lapin ensi- ja turvakoti ry
Lähteentie 5
96400 Rovaniemi
p. 020 741 4732, f. (016) 310 915
www.lapinensijaturvakoti.fi

Lapsen Kengissä ry
Puistokuja 3 B 17
79600 Joroinen
p. 040 831 8592
toimisto@lapsenkengissa.fi

Lapsen Oikeus Väkivallattomaan Elämään LOVE ry
päivystysp. 041 701 0385
www.yhdistyslovery.com

Lyömätön Linja Espoossa ry
Maalarinkuja 3 B
02650 Espoo
p. (09) 2766 2830
www.lyomatonlinja.fi

Oulun ensi- ja turvakoti ry
Kangastie 9
90500 Oulu
p. (08) 561 5500, f. (08) 382 484
www.ouluensijaturvakoti.fi

Pienperheyhdistys ry
Kinaporinkatu 11 A, 2. krs,
00500 Helsinki.
p. (09) 720 6810
f. (09) 7206 8130
www.pienperhe.fi

Pohjois-Karjalan ensikoti ry
Kyykerinkatu 32,
83500 Outokumpu
p. 0400 819 841, 0400 819 842
www.pohjoiskarjalanensikoti.fi

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Tiilimäentie 2, 28500 Pori
p. (02) 633 3850, f. (02) 633 3530
www.porinensijaturvakoti.fi

Pääkaupungin turvakoti ry
Steniuksenkatu 20,
00320 Helsinki
p. (09) 477 7180
f. (09) 4777 1828
www.paakaupunginturvakoti.fi

YHTEYSTIEDOT

Raahen ensi- ja turvakoti ry
Fellmaninpuistikatu 11
92100 Raahen
p. (08) 221 202, f. (08) 221 292
toimisto@raahenensijaturvakoti.fi

Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry
Hämeentie 15 B, 64
00500 Helsinki
p. (09) 726 2422
www.suvantory.fi

Tampereen ensi- ja turvakoti ry
Mutkakatu 38 b-c
33500 Tampere
p. (03) 3143 4800
f. (03) 3143 4814
www.tetuko.fi

Turun ensi- ja turvakoti ry
Luolavuorentie 7
20810 Turku
p. (02) 513 4100, f. (02) 513 4150
www.turunensijaturvakotiry.fi

Vaasan ensi- ja turvakoti – Vasa mödra- och skyddshem ry
Vöyrinkatu 2
65100 Vaasa
p. (06) 312 9666, f. (06) 312 9667
www.vaasanturvakoti.fi

Vantaan Turvakoti – Vanda Skyddshem ry
Karsikkokuja 17
01360 Vantaa
p. (09) 8392 0071
f. (09) 874 7122
www.vantaanturvakoti.fi

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry
Savilahdenkatu 24
50100 Mikkeli
p. (015) 365 330
www.violary.fi

Vuoksenlaakson Ensi- ja turvakoti ry
Karhumäenkatu 73
55120 Imatra
p. (05) 472 4909, f. (05) 431 9650
ulla.leinonen-mursu@vketu.fi

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Karjalankatu 34 A
74120 Iisalmi
p. 050 371 4208
toimisto@ylsasavonensijaturvakoti.fi

Äidit irti synnytysmasennuksesta ÄIMÄ ry
Ratakatu 9
00120 Helsinki
p. 040 725 6229
www.aima.fi

BM9 1

Yo Mamana!

AINA NIIN AJANKOHTAISIA KYSYMYKSIÄ MAAHANMUUTTAJAPERHEIDEN KANSSA TYÖSKENTELYSSÄ -KOULUTUS 22.10.2013 KLO 10-16, HOTEL ARTHUR, VUORIKATU 19, HELSINKI

KOULUTUKSESSA SYVENNYTÄÄN SUOMEEN MUUTTANEIDEN PERHEIDEN KANSSA TYÖSKENTELYYN JA VANHEMMUUTEEN ASIAKASTYÖN, TOIMINTAMALLIEN JA TUTKIMUKSEN NÄKÖKULMISTA.

YHTEISIÄ PUHEENVUOROJA JA VIISI VALINNAISTA, KÄYTÄNNÖNLÄHEISTÄ TYÖPAJAA TEEMOISTA:

- vanhemmuuden haasteita uudessa kulttuurissa
- isyys ja miehen rooli Suomeen muuttaneissa perheissä
- kunniakonflikti vanhemmuuden näkökulmasta
- mielenterveysongelmien vaikutus vanhemmuuteen
- tyttöjen ja naisten ympärileikkaus
- monikulttuuristen nuorten auttaminen
- turvapaikanhakijaperheiden kanssa työskentely: ryhmätoiminta ja eteenpäin ohjaaminen

Puhujina mm. Anita Novitsky, Tanja Tauro, Saija Kuittinen, Kostas Tassopoulos, Saido Mohamed, Tuula Nyman, Tiuku Pennola, Wiam Elfadl ja Tuulia Kovanen. Koulutus on suunnattu ensi- ja turvakotiyhdistysten, kuntien, järjestöjen ja turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten työntekijöille, vapaaehtoisille sekä sosiaali- ja terveysalaa opiskeleville.

Koulutuksen hinta on 100 euroa.
Hintaan sisältyy lounas.
Ilmoittautuminen 15.4. alkaen
www.ensijaturvakotienliitto.fi

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

LISÄTIETOJA: PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ
ANNA MIKKOSELTA, P. 050 410 7640,
ANNA.MIKKONEN@ENSIJATURVA-
KOTIENLIITTO.FI
KOULUTUS ON OSA LIITON VAATIVAN
VAUVATYÖN JA VÄKIVALTATYÖN
PROSESSIKOULUTUSTA.

